

Visions geogràfiques del món

Codi: 100333

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	FB	1	2
2500501 Història	FB	1	1
2502758 Humanitats	FB	1	2
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Enric Mendizábal Riera

Correu electrònic: Enric.Mendizabal@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

En el grup en anglès ("Exploring World Geography"), l'alumnat ha d'acreditar el primer dia de classe un nivell B2 en llengua anglesa com a mínim. Aquest és un requisit bàsic per poder participar al curs.

Equip docent

Antoni Durà Guimerà

Nuria Valdovinos Perdices

Antoni Ramón Riba

Angel Cebollada Frontera

Ricard Morén Alegret

Anna Ortiz Guitart

Guillem Vich Callejo

Prerequisits

A part de tenir els coneixements generals que es deriven d'haver superat les proves per accedir als estudis universitaris, no hi ha cap altre prerequisit, excepte el que ha de tenir tot l'alumnat universitari: interès per aprendre.

L'alumnat ha de tenir coneixements bàsics de les llengües romàniques (català, castellà, anglès, francès, italià, portuguès) i d'anglès per poder llegir textos de geografia en aquests idiomes.

Pel grup de docència en anglès - *Exploring World Geography* - l'alumnat ha de tenir el primer dia de classe un nivell B2 en llengua anglesa com a mínim

Objectius

Aquesta assignatura s'imparteix el Primer Curs als Graus d'Antropologia, Història i Humanitats.

L'assignatura constitueix una introducció als principals temes de la geografia humana des d'una visió de les ciències socials i amb una atenció preferent als aspectes més significatius de la realitat contemporània. El programa està estructurat en quatre grans temes: l'estructura i dinàmica de la població; la geografia econòmica; la geografia política; la geografia cultural. Els temes s'enfocaran des d'una perspectiva mundial, amb especial èmfasi en les interrelacions del món desigual i interdependent en el que vivim

Al final de curs l'alumnat haurà assolit:

1. uns primers coneixements bàsics i fonamentals sobre cadascun dels temes tractats
2. el domini dels conceptes més importants utilitzats en geografia humana
3. una visió de conjunt i unes claus interpretatives bàsiques del funcionament de l'espai mundial
4. la comprensió dels principals elements que articulen i els processos que transformen l'organització territorial de les societats humanes a escala global
5. la capacitat de tractar informació geogràfica i interpretar-la
6. la capacitat d'establir connexions significatives entre els diferents aspectes temàtics del programa

Competències

Antropologia Social i Cultural

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Història

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica

Humanitats

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial

- Analitzar amb esperit crític la relació de la societat amb el territori aplicant el marc conceptual i teòric de la geografia.
- Analitzar i comprendre les dinàmiques geogràfiques (sociodemogràfiques, geoeconòmiques i ambientals) a diferents escales territorials.
- Analitzar i interpretar de manera sistèmica elements ambientals, demogràfics, urbans i paisatgístics.
- Demostrar habilitats d'autoanàlisi i autocrítica.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i interpretar la diversitat de fenòmens socials i culturals al món.
2. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic.
3. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'una vessant geogràfica.
4. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
5. Contrastar i comparar les diferents interpretacions de mapes geogràfics.
6. Demostrar habilitats d'autoanàlisi i autocrítica.
7. Descriure les principals problemàtiques econòmiques, socials i culturals del món.
8. Descriure les relacions espacials, a diferents escales territorials, de la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris.
9. Distingir les principals causes i conseqüències del procés d'urbanització.
10. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
11. Explicar l'estructura del món actual des d'un vessant geogràfic.
12. Explicar l'estructura del món actual des d'una vessant geogràfica.
13. Exposar els conceptes propis de la geografia.
14. Identificar la diversitat geogràfica a escala mundial dels processos humans.
15. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema.
16. Interpretar els esdeveniments del món actual a partir de la diversitat física, econòmica, social i cultural.
17. Plantejar problemes sobre la desigualtat, la distribució de la població i la urbanització al món, entre d'altres.
18. Plantejar problemàtiques sobre la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris.
19. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
20. Realitzar un treball individual en el que s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
21. Utilitzar els principals conceptes relacionats amb el territori i les seves problemàtiques.

Continguts

1. Presentació

2. La població

La diversitat del poblament mundial

Pautes de creixement i estructures demogràfiques

3. Una visió geogràfica de l'economia

Quatre conceptes bàsics: producció, distribució, consum i reproducció social

Un món divers, desigual i interdependent

La nova economia informacional i el procés de globalització

4. La geografia política: un món complex i canviant

Els nous escenaris mundials del segle XXI

Límits, fronteres, muralles

5. La geografia cultural

Els paisatges culturals

Identitat i diversitat cultural

La cultura en la societat del consum

Metodologia

El curs s'estructurarà a partir d'activitats dirigides i d'activitats autònomes on l'alumnat aprendrà a desenvolupar-se interactivament amb els continguts de l'assignatura amb el suport del professorat

Durant el curs hi haurà classes impartides pel professorat, que serviran per saber descriure les principals característiques de la geografia humana des d'una perspectiva global. Les pràctiques d'aula estan pensades per desenvolupar la capacitat de solucionar qüestions molt concretes i específiques, així com la capacitat d'exposar en públic els resultats d'aquestes.

L'activitat autònoma de l'estudiant podrà ser individual o en grup depenent del treball encarregat. El treball que haurà de fer l'estudiant pel seu compte serà:

(a) Estudi, en general, per atendre i participar en les classes, per realitzar els exàmens, i altres motivacions personals al voltant de l'assignatura; aquesta es percep com a una activitat bàsicament individual.

(b) Preparació de presentacions a classe; pot ser en forma de grup, però també individual.

(c) Pràctiques sobre la temàtica de l'assignatura que l'estudiant haurà de fer individualment o en grup fora de l'aula. En aquestes, l'alumnat haurà de ser capaç de llegir i analitzar textos científics i demostrar capacitat d'anàlisi i de síntesi.

(d) Elaboració d'un treball de curs individual o en grup, que servirà per buscar informació, triar-la, sintetitzar-la i ordenar-la. Així mateix, l'alumnat haurà de tenir la capacitat d'entregar textos on els aspectes formals siguin gairebé impecables. Es valoraran les tutories per l'elaboració del treball.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides				
classes dirigides	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21	
Tipus: Supervisades				
Pràctiques a l'aula	6	0,24	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21	
Tutories pel seguiment del treball de curs	4	0,16	2, 5, 7, 10, 11, 13, 15, 16	
Tipus: Autònomes				
Comentari de les lectures obligatòries	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21	
Elaboració del treball de curs	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21	
Estudi personal	17	0,68	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21	

Avaluació

Hi haurà quatre tipus de procediments d'avaluació:

- 1) Prova escrita: capacitat de relacionar tot el que s'ha treballat a l'assignatura a l'hora de comentar un text desconegut, les lectures obligatòries i el treball de curs
- 2) Treball de curs: capacitat de buscar informació, triar-la, sintetitzar-la i ordenar-la. Capacitat d'entregar textos on els aspectes formals siguin gairebé impecables. Valoració de les reunions de treball.
- 3) Comentaris de les lectures obligatòries: capacitat d'anàlisi i de síntesi
- 4) Pràctiques: capacitat de solucionar qüestions molt concretes i específiques. Capacitat d'exposar en públic els resultats d'aquestes.

El professorat de cada grup indicarà a principi de curs les activitats d'avaluació a realitzar i les dates d'entrega i realització d'aquestes

L'alumnat no serà avaluat en el cas que no faci la prova final escrita o que no faci el treball de curs.

La còpia o plagi de material, tant en el cas de treballs, de les pràctiques com en el cas dels exàmens, constitueixen un delictes que serà sancionat amb un zero a l'activitat. En cas de reincidència es suspendrà tota l'assignatura. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o part del treball d'un/a altre/a company/a o autor/a d'una obra escrita. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un/a autor/a com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Podeu veure la documentació de la UAB sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
participació i pràctiques d'aula	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21

prova escrita	35%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
pràctiques (comentaris de textos)	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
treball de curs	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

Agnew, J.A.; Duncan, J.S. (2011) *Human Geography*, Malden, Mas., US: Wiley-Blackwell.

Albet, A. (2000). *Una geografia renovada: llocs i regions en un món global*. Barcelona: Vicens Vives.

Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles (2002), núm. 34; monogràfic sobre Geografia Cultural.

Capel, H.; Urteaga, L. (1994). *Las nuevas geografías*. Barcelona: Salvat.

Capel, H. (2003). *La cosmópolis y la ciudad*. Barcelona: Ediciones del Serbal.

Carreras, C. (1998). *Geografía humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.

Claval, P. (1999). *La geografía cultural*. Buenos Aires: Eudeba.

Dallenne, P.; Buchy, F. (2013). *La mondialisation. Nouvelles dynamiques géopolitiques et géoéconomiques*. París: Ellipses.

Davis, M. (2007). *Planeta de ciudades miseria*. Madrid: Foca.

Documents d'Anàlisi Geogràfica (1999), núm. 25, dossier "Noves Geografies Culturals".

Dollfus, O. (1999). *La mundialización*. Barcelona: Bellaterra.

Dorling, D.; Lee, C. (2016) *Geography*, London: Profile Books.

Durand, M.F.; Copinschi, P.; Martin, B.; Placidi, D. (2008). *Atlas de la globalización. Comprender el espacio mundial contemporáneo*. València: Publicacions de la Universitat de València.

Fontana, J. (1997). *Introducció a l'estudi de la història*. Barcelona: Crítica.

Garfield, S. (2012) *On the Map*, London: Profile Books. [traducció al castellà: Garfield, S. (2013) *En el mapa*, Madrid: Taurus].

Heikkilä, E.K.; Yeoh, B.S.A. (eds.) (2011) *International Marriages in the Time of Globalization*, New York: Nova Science Publishers.

Hiernaux, D.; Lindón, A. [eds.] (2006). *Tratado de geografía humana*. Barcelona: Anthropos.

Iredale, R.R.; Guo, F. (eds.) (2015) *Handbook of Chinese Migration. Identity and Wellbeing*, Cheltenham, UK / Northampton, USA: Edward Elgar Publishing.

Jones, A. (2012) *Human Geography. The Basics*, Abingdon, UK & New York, US: Routledge.

Knox, P.L.; Marston, S. (2003). *Places and regions in global context. Human geography*. Upper Saddle River: Prentice Hall, 3rd ed.

- Kordel, S. et al. (eds.) (2018) *Processes of Immigration in Rural Europe*, Newcastle-upon-Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing.
- Lacoste, Y. (2010). *Geopolítica*. Madrid: Síntesis.
- Lindón, A.; Hiernaux, D. (dirs.) (2010) *Los giros de la geografía humana. Desafíos y horizontes*, Rubí (Barcelona): Anthropos.
- Livi-Bacci, M. (2002). *Historia mínima de la población mundial*. Barcelona: Ariel.
- Marshall, T. (2016) *Prisoners of Geography*, London: Elliot & Thompson.
- Méndez, R. (1997). *Geografía económica. La lógica espacial del capitalismo global*. Barcelona: Ariel.
- Méndez, R. (2011). *El nuevo mapa geopolítico del mundo*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Mumford, L. (2012). *La ciudad en la història: sus orígenes, transformaciones y perspectivas*. Logroño: Pepitas de Calabaza.
- Muñoz, F. (2008). *Urbanización. Paisajes comunes, lugares globales*. Barcelona: Gustavo Gili.
- Naím, M.(2013). *El fin del poder*. Barcelona: Debate.
- Nel-lo, O. (2001). *Ciutat de ciutats: reflexions sobre el procés d'urbanització a Catalunya*. Barcelona: Empúries.
- Nogué, J.; Romero, J. [eds.](2006). *Las otras geografías*. València: Tirant lo Blanch
- Nogué, J.; Vicente, J. (2001). *Geopolítica, identidad y globalización*. Barcelona: Ariel.
- Ortiz, A. [coord.]; Badia, A.; Cebollada, À.; Mendizàbal, E.; Solana, A.; Vera, A. (2011). *Visions geogràfiques del món*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona Servei de Publicacions (Materials, 222).
- Pallarès, M. ; Tulla, A.F. [coords.] (1999). *Geografía general*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.
- Reques, P. (2002). "El nuevo orden demográfico" *El campo de las Ciencias y las Artes*, núm. 139.
- Richardson, D. et al. (eds.) (2017) *The International Encyclopedia of Geography: People, the Earth, Environment, and Technology*, Chichester, UK; Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Romero, J. [coord.] (2007). *Geografía humana. Procesos, riesgos e incertidumbres en un mundo globalizado*. Barcelona: Ariel, 2a ed.
- Solana, M. [coord.] (2016). *Espacios globales y lugares próximos. Setenta conceptos para entender la organización territorial del capitalismo global*. Barcelona: Icaria.
- Taylor, P.J.; Flint, C. (2002). *Geografía política: economía-mundo, estado-nación e identidad*. Madrid: Trama.
- Transversal. Revista de Cultura Contemporània* (2000). Núm. 13, monogràfic amb el títol "Globalització: mirades i miratges".
- United Nations Development Program / Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (2016). *Human Development Report 2016 / Informe sobre Desarrollo Humano 2016*, New York: UNDP/PNUD (<http://hdr.undp.org/en/2016-report>).
- Unwin, T. (1995). *El lugar de la geografía*. Madrid: Cátedra.
- Villiers, C. / Reclus, E. (2014) *Préface à La Nouvelle Géographie universelle (1876-1894)*, Bordeaux, France: Elytis.

* * * * *

Són molt útils els diferents atles publicats per *Le Monde Diplomatique* els darrers anys:

Atlas medioambiental (2008)

Atlas Geopolítico 2010 (2009)

Atlas de las civilizaciones (2010)

Atlas de las migraciones (2010)

Atlas Le Monde Diplomatique (2010)

Atlas de las mundializaciones (2011)

Atla histórico. Historia crítica del siglo XX (2011)

Atlas de las minorías (2012)

Atlasde los conflictos de fronteras (2013)

Atlas de las metrópolis(2014)

Atlas de las batallas por la energía (2014)

Atlas de las utopías (2014)

Atlas de historia crítica y comparada (2015)

Durant l'assignatura es recomanaran altres llibres, articles i bases de dades en format analògic i digital.